

Sprawozdanie: Międzynarodowa Konferencja Naukowa Legal Innovation, Wrocław, 21–22.4.2017 r.

dr Maria Kaczorowska¹

Rozwój nowoczesnych technologii, znajdujących coraz szersze zastosowanie w wymiarze sprawiedliwości i administracji publicznej, wpływa w istotny sposób na kształt praktyki prawniczej. Informatyzacja postępowań sądowych i funkcjonowania urzędów, wykorzystanie nowych metod komunikacji elektronicznej oraz narzędzi informatycznych prowadzą do przyspieszenia procedur i ułatwienia dostępu do informacji prawnej, przyczyniając się do usprawnienia wykonywania zawodów prawniczych. Postęp technologiczny niesie ze sobą również liczne wyzwania dla uczestników obrotu prawnego, związane m.in. z ochroną danych osobowych czy udostępnianiem informacji publicznej.

Okazję do omówienia dotychczasowych osiągnięć i aktualnych tendencji rozwojowych w dziedzinie innowacyjnych rozwiązań technologicznych wykorzystywanych w sądownictwie i działalności organów administracji publicznej w Polsce i w innych krajach europejskich, a także problemów praktycznych uwidaczniających się na tle procesów informatyzacji stanowiła Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Legal Innovation*, która odbyła się 21–22.4.2017 r. na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Konferencja została zorganizowana przez Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej (CBKE) działające na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Sąd Apelacyjny we Wrocławiu we współpracy z Federacją Adwokatów Europejskich (*Fédération des Barreaux d'Europe*), Okręgową Izbą Radców Prawnych we Wrocławiu i Okręgową Radą Adwokacką we Wrocławiu. Obrady zgromadziły przedstawicieli nauki prawa, sędziów, adwokatów, radców prawnych i prawników zagranicznych.

Prezentowane podczas konferencji referaty zostały przygotowane przez specjalistów z dziedziny prawa nowych technologii, reprezentujących krajowe i zagraniczne ośrodki naukowe, takich jak Prof. em. Dr. Dr. h.c. *Wolfgang Kilian* (Uniwersytet Leibniza w Hanowerze), Prof. Dr. *Andreas Wiebe* (Uniwersytet im. Georga Augusta w Getyndze), doc. JUDr. *Radim Polčák*, Ph.D. (Uniwersytet Masaryka w Brnie), Dr. *Zsolt Balogh* (Uniwersytet Korwina w Budapeszcie), Dr. *Katalin Balogh* (Katolicki Uniwersytet w Leuven), dr hab. *Michał Bernaczyk* (Uniwersytet Wrocławski), prof. USz dr hab. *Kinga Flaga-Gieruszyńska* (Uniwersytet Szczeciński), prof. dr hab. *Jacek Gołaczyński* (Uniwersytet

Wrocławski), prof. UO dr hab. *Dariusz Szostek* (Uniwersytet Opolski), dr *Wojciech Wiewiórowski* (zastępca Europejskiego Inspektora Ochrony Danych Osobowych), a także dr inż. *Kajetan Wojsyk* (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie). Przewidziane zostały również wystąpienia polskich i zagranicznych prawników praktyków.

Rozpoczęcie obrad konferencji poprzedziło uroczyste otwarcie wystawy z okazji 35-lecia Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu. Celem wystawy była popularyzacja wiedzy o zasadach wykonywania zawodu radcy prawnego jako zawodu zaufania publicznego w Polsce.

Panele tematyczne objęte programem konferencji zostały poświęcone zagadnieniom technologii informatycznych wspierających pracę prawników oraz aktualnym zmianom w branży prawniczej:

- wykorzystaniu e-usług w pracy prawnika;
- ochronie danych osobowych i dostępowi do informacji publicznej;
- funkcjonowaniu elektronicznych biur podawczych w wybranych krajach, a także
- zastosowaniu technologii komunikacyjno-informacyjnych w postępowaniach sądowym i administracyjnym.

Ponadto zorganizowano warsztaty dotyczące usług chmury obliczeniowej (*cloud computing*).

W ramach podejmowanych w pierwszej części obrad konferencji rozważań nad kierunkami wykorzystania najnowszych rozwiązań technologicznych w praktyce prawniczej zwrócono uwagę na rolę, jaką w usprawnieniu postępowań sądowych odgrywają systemy elektronicznej rejestracji rozpraw i innowacyjne technologie głosowe służące do transkrypcji mowy. Znaczącym ułatwieniem w codziennej pracy profesjonalnych pełnomocników, a także sędziów jest ponadto możliwość korzystania z systemów informacji o prawie, oferujących dostęp do dokumentów prawnych, aktualizowanych pod kątem powołanych przepisów. Wśród poruszonych w referatach zagadnień uwzględnione zostały także praktyczne aspekty e-dowodów. Przybliżono ponadto regulację postępowania arbitrażowego w prawie litewskim.

¹ Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

W wystąpieniach poświęconych problematyce danych osobowych omówiono kwestie ochrony danych osobowych przy międzynarodowej wymianie informacji dotyczących postępowań karnych, jak również poddano analizie nową regulację rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.4.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE² z uwzględnieniem wynikających z niej wymagań dla systemów informatycznych. Zagadnienie dostępu do informacji publicznej zostało rozwinięte w referacie na temat dostępu do państwowych baz danych i oprogramowania oraz ich ponownego wykorzystywania w prawie polskim.

Kolejny panel pozwolił na skonfrontowanie założeń dalszej informatyzacji polskiego postępowania cywilnego, obejmującej umożliwienie składania pism procesowych za pośrednictwem elektronicznego biura podawczego³, z doświadczeniami w zakresie wdrażania analogicznych rozwiązań w obcych porządkach prawnych – w Niemczech, we Włoszech, w Hiszpanii i we Francji. Nowe rozwiązania oparte na elektronicznej komunikacji z sądem mają służyć podniesieniu sprawności i efektywności postępowań sądowych. Podjęto również rozważania nad potencjalnymi korzyściami i zagrożeniami związanymi z upowszechnieniem się usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego.

Problematyka wykorzystania chmury obliczeniowej w działalności kancelarii prawnych w Polsce, UE i USA została przybliżona w ramach warsztatów, które przeprowadzili Tomasz Grzegory (Google) i adw. Xawery Konarski (Kancelaria Traple Konarski Podrecki i Wspólnicy). Technologia chmury, ciesząca się obecnie coraz większą popularnością, opiera się na przechowywaniu informacji na serwerach zewnętrznych i dostarczaniu ich jako usługi na życzenie klientów, co skutkuje zwiększeniem możliwości przetwarzania danych oraz obniżeniem kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw. Jak zaznaczono, dostawcy usług chmurowych zapewniają klientowi autonomię w zarządzaniu dostępem do zasobów chmury.

Postępy w dziedzinie informatyzacji postępowań sądowych i rozwoju administracji elektronicznej (*e-government*) zostały przedstawione na przykładzie rozwiązań stosowanych w Polsce, a także m.in. na Węgrzech, w Bułgarii, Niemczech, Rumunii, jak również Australii. Jednym z poruszonych zagadnień o doniosłym znaczeniu z punktu widzenia usług świadczonych przez profesjonalnych pełnomocników było poświadczanie za zgodność z oryginałem dokumentów elektronicznych w postępowaniu sądowym i sądowoadmi-

nistracyjnym. Problemy praktyczne mogą wiązać się z kwalifikacją dokumentów elektronicznych jako mających walor oryginału – spełniających kryteria autentyczności i integralności. W tym kontekście podkreślono wpływ rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 910/2014 z 23.7.2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającego dyrektywę 1999/93/WE (rozporządzenia eIDAS)⁴, znajdującego zastosowanie w UE od 1.7.2016 r., na wykorzystywane metody identyfikacji elektronicznej. W obecnym stanie prawnym wprowadzona została m.in. zastępowalność podpisu własnoręcznego kwalifikowanym podpisem elektronicznym w skali europejskiej. Przedmiotem rozważań była ponadto rola interoperacyjności i uporządkowania rejestrów publicznych w funkcjonowaniu administracji elektronicznej. Współcześnie warunkiem efektywnej realizacji zadań przez podmioty publiczne jest zapewnienie wzajemnego współdziałania systemów teleinformatycznych, w których są prowadzone rejestry publiczne, i sprawnej wymiany danych między rejestrami.

Bogaty program konferencji *Legal Innovation*, uwzględniający analizę aktualnych trendów w dziedzinie wykorzystania nowych technologii w służbie wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej, pozwolił na podjęcie przez uczestników szerokiej dyskusji nad optymalnymi sposobami wdrażania nowatorskich rozwiązań technologicznych w celu faktycznej poprawy jakości usług oferowanych przez prawników.

Możliwość wymiany poglądów na temat zastosowań innowacyjnych technologii w dziedzinie prawa umów elektronicznych, prawa mediów elektronicznych, e-sądownictwa czy handlu elektronicznego przewidziano również dla młodych adeptów prawa w ramach Studencko-Doktoranckiego Panelu Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Legal Innovation – Young Researchers*, zorganizowanego 20.4.2017 r.

² Dz.Urz. UE L Nr 119, s. 1.

³ Możliwość wnoszenia pism procesowych drogą elektroniczną i dokonywania doręczeń elektronicznych przewidziano w ustawie z 10.7.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1311 ze zm.), która weszła w życie 8.9.2016 r. Zgodnie z art. 20 tej nowelizacji w okresie trzech lat od jej wejścia w życie dokonanie wyboru wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe oraz dalsze wnoszenie tych pism za pośrednictwem tego systemu jest dopuszczalne, jeżeli ze względów technicznych, leżących po stronie sądu, jest to możliwe. W powyższym terminie wszystkie sądy powinny umożliwić stronom wnoszenie pism procesowych za pomocą aplikacji „Elektroniczne Biuro Podawcze”.

⁴ Dz.Urz. UE L Nr 257, s. 73.